

OPARZENIA CHEMICZNE

Źródłem oparzeń chemicznych mogą być kwasy i zasady (ługi). Środki parząco-żrące niszczą skórę i błony śluzowe i leżące pod nimi głębsze tkanki. Głębokość i wielkość uszkodzeń zależy od rodzaju substancji, jej stężenia i czasu działania. Przy oparzeniach kwasami tworzą się na skórze, a zwłaszcza na błonie śluzowej, strupy o charakterystycznej barwie. Od kwasu solnego – białe, kwasu azotowego – żółte, kwasu siarkowego – czarne. Oparzenia zasadami są najczęściej skutkiem działania na tkankę zasady sodowej, potasowej lub wapna niegaszonego. Na skórze pojawia się miękki, wilgotny strup o białawym zabarwieniu.

Substancje takie jak fenol i rtęć mogą być wchłaniane do organizmu przez błony śluzowe lub skórę i powodować ogólne zatrucie. Oparzenie przełyku i przewodu pokarmowego powoduje silny, palący ból w gardle i przełyku. Na wargach i błonach śluzowych tworzą się strupy lub szklisto-maziste zmiany. Czasami dochodzi do krwawienia błon śluzowych, pojawiają się problemy z przełykaniem.

Pierwsza pomoc

- natychmiast i dokładnie usunąć szkodliwą substancję splukując ją dużą ilością chłodnej wody, nie należy przekłuwać pęcherzy,
- wyjątek stanowi oparzenie wapnem niegaszonym – najpierw należy mechanicznie usunąć wapno i dopiero wtedy splukać jego resztki,
- na oparzone miejsce założyć jałowy opatrunek,
- przy oparzeniu przełyku nie wolno prowokować wymiotów, należy pić czystą niegazowaną wodę,
- przy oparzeniu oka należy przepłukać oko wodą (ok. 20- 30 minut), poruszać gałką oczną we wszystkich kierunkach,
- należy zabezpieczyć resztki substancji żrącej,
- szybko skontaktować się z lekarzem.

OPARZENIA TERMICZNE

Oparzenie jest to uszkodzenie skóry oraz tkanek pod nią leżących na skutek działania wysokiej temperatury. Rozmiar uszkodzenia zależy od temperatury działającego czynnika, jego rodzaju i czasu działania. Rozróżniamy 3 stopnie oparzenia:

- I stopień – zaczerwienienie skóry, obrzęk i uczucie pieczenia.
- II stopień – na zaczerwienionej skórze pojawiają się pęcherze z żółtawym płynem surowicznym, towarzyszy ostry ból
- III stopień – martwica całej grubości skóry, uszkodzenie tkanek położonych głębiej. Często nie ma reakcji bólowych. Skrajną postacią oparzenia jest zwęglenie tkanek.

Pierwsza pomoc

- oparzone miejsce należy schładzać zimną wodą lub zanurzać w naczyniu z zimną wodą tak długo, aż ból ustąpi,
- nie wolno odrywać ubrania, które przylgnęło do ciała,
- nie wolno przekłuwać pęcherzy z płynem surowicznym,
- założyć jałowy opatrunek,
- w przypadku rozległych poparzeń poszkodowanemu podajemy do picia letnie napoje,
- w razie potrzeby wzywamy lekarza.

W domu najczęściej dochodzi do oparzeń wrzącą wodą, zupą, kawą, herbatą. Należy zabezpieczyć kuchenki gazowe tak, aby dziecko nie mogło ściągnąć na siebie czajnika z wrzącą wodą, garnka z zupą. Nie należy kłaść serwety pod naczynia z wrzącymi cieczami.

ZACZADZENIA

Źródłem zczadzenia w domu może być niesprawna instalacja gazowa, niesprawna kuchenka. Zatrucie objawia się bólem i zawrotami głowy, szumem w uszach, zaburzeniami wzroku, zmianami psychicznymi i uczuciem odurzenia.

Poszkodowanego należy wynieść z miejsca wypadku do przewiewnego miejsca. Kontrolujemy jego oddech. Należy wezwać pogotowie ratunkowe.

ZATRUCIA POKARMOWE

Przyczyną zatruc pokarmowych może być, np. spożycie nieświeżej żywności (zatrucie jadem kiełbasianym) lub trujących grzybów. Zatrucia pokarmowe to gwałtowne dolegliwości żołądkowo-jelitowe występujące w stosunkowo krótkim czasie po dostaniu się do przewodu pokarmowego szkodliwych czynników biologicznych lub chemicznych. Bakteryjne zatrucia pokarmowe to zachorowania o ostrym przebiegu, występujące po spożyciu żywności zanieczyszczonej bakteriami chorobotwórczymi lub ich toksynami. Do drobnoustrojów najczęściej powodujących zatrucia należą: salmonella, gronkowce.

Objawy zatruc to nudności, wymioty, biegunka, podwyższona temperatura. W ostrych przypadkach należy wezwać lekarza.

Pierwsza pomoc

- należy pić duże ilości płynów (np. niesłodzoną, słabą herbatę),
- stosować odpowiednią dietę (w ostrej fazie choroby tylko kleiki),
- przy zatruciach, np. jadem kiełbasianym, grzybami należy wezwać lekarza.

ZŁAMANIA KOŚCI

Rodzaje złamań:

- zamknięte,
- otwarte.

Objawy złamania:

- ruchomość odłamów kostnych lub ich przemieszczenie,
- bolesność i obrzęk,
- niezdolność do wykonywania ruchów,
- w przypadku złamania otwartego - krwawienie.

Pierwsza pomoc:

- unieruchomienie złamanej kości wraz z sąsiadującymi stawami,
- jeżeli doszło do złamania wewnątrz stawu, należy unieruchomić staw i dwie sąsiadujące kości,
- w przypadku złamań otwartych należy dodatkowo zatamować krwawienie,
- wezwać pogotowie.

ZADŁAWIENIA

Podczas zadławienia dochodzi od przypadkowego dostania się ciała obcego do dróg oddechowych i uniemożliwienia oddychania.

Pierwsza pomoc:

- ułożenie, przewieszenie (przez stołek, krzesło, nogę zgiętą w stawie kolanowym) głową w dół na brzuchu,
- uderzenie w plecy w okolicy między łopatkami. Głowę poszkodowanego należy pochylić do dołu,
- należy podejść do zadławionego od tyłu i silnym chwytem oburącz „podnosić” poszkodowanego uciskając na jamę brzuszną, aby powietrze wypchnęło ciało obce z dróg oddechowych. Możemy tę metodę stosować u osób przytomnych.

ZRANIENIA**Rodzaje ran:**

- cięte,
- kłute,
- szarpane,
- miażdżone,
- tłuczone.

Pierwsza pomoc

Po przemyciu rany zakładamy jałowy opatrunek i bandażujemy. Poważne rany wymagają interwencji lekarza.